

SUOJELUSKUNTA JA LOTTA SVÄRD SÄKYLÄSSÄ

Jouni Mäentaus

Säkylän Talvi- ja jatkosota museo

24.8.2018

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Suojeluskunta	2
3 Säkylän suojeluskunta	3
4 Lotta Svärd	11
5 Säkylän Lotta Svärd	13
6. Yhteenveto	18

1 Johdanto

Poliittisen ilmapiirin muuttuessa vuosituhaten vaihteessa kirjoitettiin Suomessa lukuisia suojeluskuntien ja lottien paikallishistorioita. Tutkittuani Säkylän suojeluskunnan ja lottien historiaa käytössäni olleista pöytäkirjoista, toimintakertomuksista ja lehtien arkistokappaleista, voin todeta, että säkyläläiset olivat etujoukossa perustaessaan Säkylän suojeluskuntaa ja Lotta Svärd -järjestön paikallisosasto. Säkyläläinen **Erkki Mäkitalo** oli ensimmäisiä aiheesta kirjoittajia ja kirjoitti jo vuonna 1994 kirjan *Suojeluskunta Säkylässä*. Ilpo Nurmi luovutti kirjan toukokuussa museon kirjastosta. Kun vertaan aikaisemmin käytössäni oleviin tietoihin, voin todeta, että kyseinen kirja kuvaa erittäin tarkasti suojeluskunnan ja lottienkin toimintaa Säkylässä. Omassa tutkimuksessani tulee esiin muutamia tarkennuksia kirjan kerrontaan. Käytössäni on ollut mm. sota-arkistosta löytämäni Säkylän Lotta Svärd -järjestön pöytäkirjat ja miltei kaikki toimintakertomukset Säkylän paikallisosaston toiminnasta.

Tutkimuksessani kerron pääpiirteittäin suojeluskunnan ja lottien toiminnasta Suomessa. Suojeluskunnan ylin johto ja suojeluskuntapiirit ohjeistivat tarkasti alaisiaan paikallisosastoja, joten toiminta niissä oli hyvin samankaltaista eri puolella Suomea. Itsenäisen Suomen puolustusvoimien tukijärjestönä toimien Suojeluskunta toteutti yhdessä Lotta Svärd -järjestön kanssa tärkeää rauhanajan maanpuolustustyötä. Molempien järjestön toiminnassa oli monen ikäisiä, eri sukupolvia edustavia jäseniä nuorista pikkulotista ja sotilaspojista aina vanhuksiin.

Pääpaino tutkimuksessani on Säkylän suojeluskunnan ja Lotta Svärd -paikallisosaston perustamisessa sekä järjestöjen toiminnassa ja merkityksessä Säkylässä. Yhdistysten toiminnalla on ollut suuri merkitys Säkylässä monien nykyistenkin yhdistysten historiaan ja toimintaresursseihin.

2 Suojeluskunta

Suojeluskuntajärjestö oli Suomessa vuosina 1918 – 1944 toiminut vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö, joka lakkautettiin Liittoutuneiden valvontakomission määräyksellä syksyllä 1944.¹ Ensimmäiset suojeluskunnat perustettiin yhteiskunnallisesti vaikeassa tilanteessa jo syksyllä 1917 yksityisten aloitteesta, ja ne olivat vuoden 1918 sodassa hallituksen joukkojen perustana. Vapaussodan jälkeen suojeluskunnasta kehitettiin maanlaajuinen vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö, jolla oli tärkeä merkitys sotaa varten tarvittavan puolustusorganisaation rakentamisessa ja koulutuksessa. Vaikka ne alkujaan perustettiin yksityisinä kansalaisjärjestöinä, vuonna 1918 Suojeluskuntajärjestön organisaatio ja tehtävät vahvistettiin erityisellä asetuksella ja vuonna 1927 lailla. Suojeluskunnille annettiin tehtäväksi hoitaa liikekannallepano 1930-luvulla.

Suojeluskuntien historian aikana niihin ehti kuulua 150 000 jäsentä, ja vuositasolla jäseniä oli keskimäärin 90 000. Enimmillään Suojeluskuntajärjestöön kuului 672 suojeluskuntaa 22 suojeluskuntapiirissä.² Järjestön ensisijaisena tehtävänä oli Suomen turvaaminen ulkoiselta uhalta. Lisäksi sillä oli Suomen sisäisiä tehtäviä, kuten virka-avun anto ja laillisen järjestysvallan turvaaminen. Se toimi tärkeänä runkona reserviläistoiminnalle ylläpitäessään rauhan aikana reservin koulutusta.³ Suojeluskuntajärjestö syntyi suomalaisista lähtökohdista, eikä sillä ollut ulkomaista esikuvaa. Yhteneväisyyksiä voidaan toki nähdä saman ajan eri maiden kansalliskaarteissa.⁴ Sotilaallisia valmiuksia ja kuntoa lisäävät harjoitukset olivat tärkeä osa Suojeluskunnan toimintaa. Kesä- ja talviurheilulajit, kuten suunnistus, hiihto, yleisurheilu, sotilastaito sekä ampumaharrastus loivat pohjaa selviytymiselle tositilanteessa

Kun talvisota alkoi 30.11.1939, Suomen armeijan varustus oli erittäin puutteellinen. Vakinaisessa palveluksessa olleet ja suojeluskuntaan kuuluvat olivat asiallisesti varustettuja. Useimmilla suojeluskuntalaisilla oli käytössään sarkapuku m/27, omat aseet

¹ Wikipedia.

² Wikipedia.

³ Wikipedia.

⁴ Wikipedia.

ja kenttävarusteet. Kiväärivarustus oli armeijalla kuitenkin kohtuullinen, ja varsinkin suojeluskuntalaisilla oli harjoittelun ansiosta hyvä ampumataito. Suojeluskuntalaiset olivat sijoitettuina sekä talvi- että jatkosodassa vakinaisen armeijan joukkoihin, ja he antoivat tehokkaan lisän armeijan iskuvoimalle. Suojeluskunnilla oli myös tärkeitä tehtäviä kotirintaman turvallisuuden takaajina. Suojeluskunnan harjoituksia pyrittiin pitämään myös sotien aikana.

Suojeluskunnan poikaosastot saivat oman järjestön syksyllä 1941. Sotilaspojat-nimi otettiin *Vänrikki Stoolin tarinoista*. Sotilaspojat olivat 10 – 17-vuotiaita, ja heillä oli oma suojeluskuntapukua muistuttava asu ja siihen kuuluvat arvomerkit. Koulutuksessa oli erityinen paino henkisessä kasvatuksessa ja fyysisen kunnon kehittämisessä. Vanhimmat sotilaspojat osallistuivat lisäksi sotilasluonteisiin tehtäviin. Jatkosodan jälkeen Suojeluskuntajärjestö osallistui yhdessä armeijan kanssa asekatkentaan mahdollista sissisodankäyntiä varten. Suojeluskuntajärjestön lopettamiseen liittyi Suomen mittasuhteissa suuri omaisuuden pelastaminen ja siirtäminen suojeluskuntien hyväksymien yhteisöjen omistukseen.

3 Säskylän suojeluskunta

Vuosisadan alun yhteiskunnalliset mullistukset, Venäjältä levinnyt kurittomuuden ja vallankumouksen henki sekä varsinkin täällä Satakunnassa vaikeat maatalouslakot aiheuttivat sen, että suojeluskuntia perustettiin ympäri maata. Säskylän suojeluskunnan pöytäkirjoihin ja toimintakertomuksiin perustuen voidaan pitää todennäköisenä, että Honkalassa 3.9.1917 pidetyssä yleisessä kokouksessa valittiin viisihenkinen toimikunta, jonka tehtävänä oli suojeluskunnan muodostaminen. Säskylän suojeluskunta perustettiin Satakunnan Maataloustuottajien Piiriliiton lähettämien ohjeiden mukaan. Perustettu toimikunta suoritti jäsenkeräyksen, jolloin siihen liittyi yli 40 jäsentä.

Toiminta oli alkuvaiheessa vähäistä. Muun muassa harjoitusten pidosta ei tullut mitään, koska ei ollut henkilöä, jolla olisi ollut tarvittavaa tietotaitoa. Vallitseva tilanne oli sekava

ja toiminta vähemmän julkista. Suojeluskunta joutui toimimaan seitsemän ensimmäistä kuukautta mahdollisimman salassa, koska koko Etelä-Suomi oli punaisten hallinnoimalla alueella. Vasta valkoisen armeijan sotilaiden tulo Säskylään 19.4.1918 mahdollisti suojeluskunnan julkisen toiminnan.

Säskylän suojeluskunnasta vapaussotaan lähti 12 suojeluskuntalaista ja neljä muuta säkyläläistä. Vallan vaihduttua Säskylässä 19.4.1918, alkuperäinen suojeluskunta kutsuttiin koolle turvaamaan järjestystä. Nuoria miehiä otettiin ympärivuorokautiseen vartiopalvelukseen. Valkoisesta armeijasta jäi vähäinen sotilasosasto paikkakunnalle muutamaksi päiväksi. Se käytti suojeluskuntalaisten paikallistuntemusta avukseen etsiessään ja pidättäessään piileskeleviä punakaartilaisia. Suojeluskuntalaisia käytettiin myös vankien kuljetuksiin kenttäoikeuksiin.

Suojeluskuntapiirin esikunnasta Porista tuli edustaja perustamaan Säskylän suojeluskuntaa 22.4.1918, koska alkuperäisestä suojeluskunnasta ei ollut jäljellä varsinaista kirjallista todistetta. Katsottiin parhaaksi lähteä alusta ja perustaa uusi. Säskylän suojeluskunta perustettiin uudelleen Vähäsäskylän koulussa pidetyssä kokouksessa 23.4.1918.

Suojeluskunta Säskylässä –kirjan mjukaan. Suojeluskunta tarvitsi varoja, koska sille oli näissä oloissa asetettu monenlaisia velvollisuuksia. Huhti-toukokuun vaihteessa käynnistettiin rahankeräys. Lahjoituksia saatiin useita tuhansia markkoja eri yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä. Keräyksen avulla suojeluskunnan talous saatiin vakaalle pohjalle.

Suojeluskunnan kevät ja alkukesä olivat kiireistä aikaa. Pidätysten ja vartioinnin lisäksi oli monenlaisia muita valvontatehtäviä. Uusi nousu kapinaan pyrittiin ennalta estämään, valvottiin mm. öistä liikkumista, johon piti olla suojeluskunnan lupa. Myös paikkakunnalta toiselle siirtymiseen tarvittiin ajoittain suojeluskunnan kirjallinen lupa. Tehtäviin kuului myös viranomaisten tarvitsemien kuljetusten järjestäminen.

Suojeluskuntajärjestön asema vahvistui huomattavasti, kun senaatti vahvisti asetuksen suojeluskunnista 2.8.1918. Uusi asetus ja piirin kiertokirje aiheuttivat toimia

Säkylässäkin. Suojeluskunnan yleisessä kokouksessa 1.9.1918 valittiin paikallispäällikkö. Saattaakseen suojeluskunnan asetuksen mukaiseen järjestykseen, paikallispäällikkö kutsui suojeluskunnan koolle 13.10.1918 Honkalaan. Kokouksen pöytäkirja kertoi, että se oli tehty jälleen perustavassa kokouksessa, ts. Säkylän suojeluskunta perustettiin kolmannen kerran.

Suojeluskunnan toiminta alkoi tämän jälkeen muotoutua ja vakiintua samankaltaiseksi, josta kerrottiin aikaisemmin suojeluskuntajärjestön yleisestä toiminnasta. Lisäksi suojeluskunta järjesti monenlaisia musiikki-, lausunta- ja näytelmäesityksiä. Monipäiväisten suojeluskuntien yhteisharjoitusten päätteeksi pidettiin usein iltamat. Suojeluskunta sai oman lipun pitäjän naisten lahjoittamana 19.4.1919.

Sotilaallisten- ja ampumarajoitusten lisäksi urheilu kuului niin kiinteästi suojeluskunnan toimintaan, että perustettiin urheilutoimikunta. Säkylän suojeluskunnan vuosikertomusten perusteella voidaan todeta, että ampumarajoitukset ja -kilpailut olivat tärkeimmät järjestetyt tapahtumat. Ensimmäinen kirjallinen maininta Säkylän suojeluskunnan ampumaradan olemassa olosta on päivätty 23.7.1923, mutta tiedossa ei ole, milloin rata oli otettu käyttöön. Erkki Mäkitalon kirjan mukaan aikaisempi yksityinen ampumapaikka oli aivan asutuksen laidassa Vähäsäkylässä, ja sitä käytettiin vain kaksi ensimmäistä vapaussodan jälkeistä vuotta. Kirjan mukaan ampumarata olisi siis perustettu jo vuonna 1922 nykyisen Porin prikaatin esikuntarakennuksen läheisyyteen.

Ammunnan ohella muukin urheilutoiminta kirjattiin tarkoin vuosikertomuksiin. Yleisurheilu, voimistelu, hiihto, tiedustelujuoksu eli suunnistus ja pesäpallo olivat keskeisimmät urheilumuodot. Urheilulajeja yhdistäviä kilpailujakin oli, mm. 10-ottelu. Lajeina olivat 100 m:n juoksu, kuulantyöntö, kolmiloikka, keihäänheitto, korkeushyppy, 5 000 m:n murtomaajuoksu, pituushyppy, 1 000 m:n juoksu, pommin- eli käsikranaatinheitto ja ampuminen. Kylien eli korpraalikuntien välisiä kilpailuja järjestettiin useissa lajeissa, samoin piirien välisiä prosenttikilpailuja. Esimerkiksi prosenttihiihto oli tarkoitettu suojeluskunnan väliseksi suurten joukkojen

urheilutapahtumaksi. Tällöin osastot kilpailivat vain siitä, kuka sai suhteellisesti eniten miehiään ladulle.

Suojeluskuntajärjestössä oli kehitetty kuntoisuusmerkkijärjestelmä. Merkkejä oli kolmea eri luokkaa. Rintamerkki oli tarkoitettu kannettavaksi asetakin rintataskun päällä. Kolmannen luokan merkki edellytti tietyntasoista ampumataitoa. Toisen luokan merkki edellytti edellisen lisäksi myös A-tutkintoa, mihin kuului teoreettisia ja käytännöllisiä sotilastietoja. Ensimmäisen luokan merkki edellytti edellisen lisäksi myös tietyntasoista urheilusuoritusta 5-ottelussa (kuula, keihäs, korkeus, 100 m:n juoksu ja 1 500 m:n juoksu). Säskylän suojeluskunta päätti toukokuun alun kokouksessa vuonna 1922, että merkkejä ryhdytään suorittamaan.

Piirin järjestämä Ravanin kesäleirien aloittaminen oli toinen suuri asia samana vuonna. Leiripaikka Ulvilassa oli vanha Suomen Kaartin harjoittelupaikka. Ensimmäinen viikon mittainen leiri alkoi Ravanissa 8.6.1922. Sen vahvuus oli 300 miestä. Ohjelmaan kuului erilaisia kursseja. Leiri oli tarkoitettu täydentämään paikallisissa osastoissa annettua koulutusta. Alipäällystökurssille osallistui useita säkyläläisiä.

Urheilu ja muukin harrastustoiminta keskittyi usein seuratalo Honkalaan. Säskylän Suomalainen Seura oli rakentanut talon vuonna 1909. Alusta asti seuratalosta kehittyi koko pitäjän seuratoiminnalle tärkeä paikka, sillä Suomalainen Seura toimi vilkkaasti. Suojeluskunta- ja lottajärjestöt valtasivat seuran aseman, koska maanpuolustusaate voimistui ja Suomalaisen Seuran toiminta laantui. Seuran johtokunta kokoontui 18.5.1924, ja mukaan oli kutsuttu myös suojeluskunnan neuvottelijat. Todettiin, että Suomalainen Seura oli lakannut toimimasta ja ehdotettiin, että Honkala siirrettäisiin suojeluskunnan omistukseen sillä ehdolla, että Säästöpankki saisi toimia talossa toistaiseksi. Suojeluskunnan kokouksessa 29.5.1924 hyväksyttiin tekeillä oleva luovutussopimus.

Honkalassa ja muissakin alueen tilaisuuksissa soitti Säskylän oma torvisoittokunta, joka oli perustettu jo vuoden 1908 vaiheilla. Suojeluskunnan toimintakertomusten perusteella

voidaan todeta, että vuoden 1919 aikana soittokunnasta tuli suojeluskunnan soittokunta. Honkalan urheilukenttä valmistui kesällä 1934, ja sen vihkiäisjuhlat pidettiin 16.9. Saman alueen itäisellä puolella harrastettiin toki aikaisemminkin yleisurheilua. Honkalassa pidettiin myös paljon arpajaisia, erilaisia juhlia, esitelmiä ja tanssi-iltamia, joilla hankittiin varoja sekä lottien että suojeluskunnan toiminnalle.

Säkylän suojeluskunnan ja lottien yhteishankkeena rakennettiin uusi Lotta-kahvila vuonna 1937. Rakennuksen yläkertaan tehtiin myös majoitustiloja. Uudisrakennus valmistui niin, että avajaisia voitiin pitää 19.12.1937. Säkylän lotat olivat perustaneet jo vuonna 1936 Lotta-kahvilan vuokraamalla huoneiston juuri valmistuneesta Reunasen liiketalosta Isokylästä. Kahvilasta tuli heti suosittu kokoontumispaikka, ja se oli myös taloudellisesti onnistunut yritys. Miltei heti alettiin suunnitella oman laajemman kahvilakiinteistön rakentamista, missä myös suojeluskunta olisi osakkaana. Sopiva tontti saatiin tien toiselta puolelta Alakleemolan perikunnan myötämielisyyden ansiosta.

Suojeluskunta sai vuoden 1938 aikana uuden tulolähteen, kun rakennettiin tanssipaiikka Eenokki. Lotat ja suojeluskunta järjestivät aikaisemmin kesäisin yhteisiä tanssi-iltamia Hiekkaranta-nimisessä huvipaikassa. Paikan omistaja **Kustaa Anttila** oli innokas suojeluskuntamies. Hiekkaranta oli kuitenkin suhteellisen kaukana Säkylän kirkonkylästä, joten päätettiin hankkia vastaava paikka lähempää. Tontiksi hankittiin järven rannalta vanha nuorison keinupaikka. Paikan nimeksi valittiin Eenokki läheisen vanhan pellon mukaan. Erkki Mäkitalon kirjan mukaan rakentamisen aloittamisessa ei aikailtu. Kulkuoikeuden takia hankkeelle piti saada myös seurakunnan suostumus, koska maantien ja kyseisen ranta-alueen välissä oli Säkylän seurakunnan omistama metsälohko. **P. Kankare on** kertonut alkuvaiheesta.

” Kun kulkulupa-anomusta käsiteltiin kirkkoneuvostossa, niin Kausen sahan kuorma-auto seisoi maantiellä pastorilan kohdalla. Se oli lastattu täyteen rakennuspuutavaraa. Kun kirkkovaltuusto oli päätyntä kulkuoikeuden myöntämiseen, niin eräs jäsenistä kävi ilmoittamassa autossa odottaville. Sen jälkeen auto lähti liikkeelle ja hetken päästä alkoi

Eenokin rakentaminen. Rakennus valmistui niin, että juhannusaattona siellä voitiin pitää ensimmäiset tanssit.”

Suojeluskunnilla oli merkittävä rooli armeijan liikekannallepanojärjestelyissä. Säskylän suojeluskunnan liikekannallepanovalmiuksia tarkasteltiin varsinkin vuonna 1939, ja sodanuhan syksyllä kasvaessa armeijamme kutsuttiin ylimääräisiin kertausharjoituksiin. Tällöin Säskylänkin suojeluskunnan toiminta jäi ikämiesten ja nuorukaisten hoidettavaksi. Talvisodan henki näkyi Säskylässäkin niin, että suojeluskuntaan liittyi uusia jäseniä, joille piti opettaa asekasittelyn alkeitakin. Pääpaino harjoituksissa oli ryhmittymisessä, maastossa liikkumisessa ja erityisesti pimeätoiminnassa. Ilmavalvontaa tehostettiin ja päävastuu oli suojeluskunnalla. Vanhaan lääkärrientaloon perustettiin lottien hoitama ilmavalvontakeskus, joka myöhemmin siirrettiin alakoululle. Lotat ja suojeluskunta osallistuvat evakoiden huoltamiseen. Käynnissä oleva maailmansota aiheutti pulaa joistakin tarvikkeista. Suojeluskunta järjesti keräyksiä, joissa mm. suksia ja piikkilankaa kerättiin armeijan käyttöön.

Suojeluskunta kokosi Säskylän kirkonkylään vartioryhmän, joka piti parivartiota Suojasen puhelinkeskuksessa. Parivartio havaitsi mm. 29.1.1940 alueella lentäneen venäläisen pommikoneen, jota tulittivat ja aiheuttivat hälytyksen alueella olevassa lentotukikohdassa. Vihollisen kone sai osumia alueella lennetyään ja joutui tekemään pakkolaskun Köyliönjärven jäälle. Lentotukikohdan miehet ja suojeluskuntalaiset piirittivät koneen, ja syntyneen tulitaistelun aikana yksi koneen lentäjistä sai surmansa, koneen päällikkö sytytti koneen palamaan ja ampui itsensä, lisäksi yksi lentäjistä antautui vangiksi. Säskylän suojeluskunta osallistui talvisodan aikana myös Peipohjan ratapihan vartiointiin lähettämällä sinne vartioryhmän vuoroviikoin.

Summan murtumisen jälkeen yleistilanne kiristyi, ja Säskylän suojeluskunta sai määräyksen lähettää kaikki kolmen linjan kiväärinsä armeijan käyttöön nostoväestä koottavien osastoihin aseistamiseen. Suojeluskunnan tehtäviin kuului myös väestön taistelumoraalin ylläpito ja sankarihautajaisten järjestely.

Välirauhan tultua Säkylässäkin tuli runsaasti evakoita alueluovutusten johdosta. Suojeluskunta ja lotat saivat joukkoihinsa näin myös täydennystä. Venäläisten painostus lisääntyi kesän aikana, ja myös maamme sisäinen tilanne oli koko kesän arveluttava. Suojeluskunta sai 29.8.1940 salaisen määräyksen järjestää alueelleen tieliikenteen vartiointi. Lotta-kahvilan kohdalle asetettiin yöksi parivartio. Sen tehtävänä oli pysäyttää ja tarkastaa kaikki yöllä liikkuvat tuntemattomat autot.

Suojeluskunnan aluejärjestelmä uusittiin. Tavoitteena oli liikekannallepanon nopeuttaminen. Säkyllän suojeluskunta sai jo kesäkuun lopulla määräyksen koota moottoriajoneuvojen ottolautakunnan sekä vartiojoukkueen.

Talvisodan jälkeen pyrittiin muodostamaan suojeluskuntaosastoista suurempia yksiköitä käytettäväksi yllättävissä tilanteissa. Se edellytti yhteistoimintaa naapurisuojeluskuntien kanssa. Satakunnan piiri perusti Satakunnan suojeluskuntarykmentin, johon Säkyllä kuului joukkueena Kokemäen komppaniassa.

Kevättalvella vuonna 1941 suojeluskuntalaiset jakoivat reserviläisille sotilaspassiin liitettäviä lisälehtisiä, joissa oli yksityiskohtaisia ohjeita armeijan palvelukseen astumisesta. Säkylässä tuotiin pioneeripataljoonan varustukseen kuuluvaa kalustoa ja muita tarvikkeita joukkojen perustamista varten. Aikaa meni näissä valmisteluissa niin, että muu toiminta jäi vähäiseksi.

Pääosa armeijaa määrättiin aseisiin 17.6.1941. Toiminta käynnistyi suojeluskuntajärjestön voimin. Hevos- ja autonottolautakunnat suorittivat työnsä. Paikkakunnalla koottavien joukkojen huolto järjestettiin. Lotat antoivat apuaan huolto-, päivystys-, kanslia- ja ilmavalvontatehtävissä. Nuorukaiset jakoivat 19.6. kortteja, joissa oli reserviläisen nimen lisäksi palvelukseenastumismääräys sekä päiväys kellonaikoinen. Reserviläisiin kuulumattomista miehistä muodostettu vartiojoukkue määrättiin tehtäviinsä. Se asetti pistoolein varustettuja parivartioita useisiin kohteisiin, mm. Maanviljelijäin kaupan varastoon, Jaakkolan vanhaan navettaan sekä Honkalan alueelle vahtimaan alueen rakennuksia ja kalustoa. Suojeluskunnista muodostettiin Kotijoukot, ja Kotijoukkojen

esikunnat aloittivat työnsä 25.6.1941. Kotijoukkojen Rauman esikunta antoi jo 20.6.1941 määräyksen ilmansuojelujoukkojen kokoamisesta, minkä perusteella muodostettiin ilmavalvontakeskus. Perustettiin myös kolme ilma- ja palovalvontapaikkaa (kirkon katolle, Mäyräkalliolle ja Riittiön tien varteen harjulle). Ilmansuojelujoukkoja käytettiin usein avustamaan poliisiviranomaisia mm. maantieliikenteen valvonnassa ja sotilaskarkureiden pidättämisessä.

Suojeluskunta avusti erilaisia sota-ajan taloutta tukevia keräyksiä apunaan lotat ja sotilaspojat. Sankarihautajaisia järjestettiin talvisodan käytännön mukaisesti. Rintamamiesten perheitä avustettiin mm. talkootoiminnoin, ja suojeluskunnan edustajia lähetettiin rintamatervehdyksille. Mukaan lähetettäviä tuliaisista hankittiin yhdessä lottien kanssa.

Aselepo astui voimaan 19.9.1944, ja sen ehtoihin sisältyi Suojeluskuntajärjestön lakkauttaminen. Valvontakomissio antoi 30.10.1944 maamme hallitukselle vaatimuksen, että suojeluskuntajärjestö oli lakkautettava 7.11.1944 mennessä. Säskylän suojeluskunta suoritti nopeasti ja tarmolla tästä johtuvat toimenpiteet Suojeluskunnan yli- ja piiriesikunnan ohjeitten mukaan.

Ylimääräisessä Säskylän suojeluskunnan kokouksessa Säästöpankin talossa 2.11.1944 tehtiin seuraavat päätökset:

-Lahjoitettiin Säskylän Maalaisseuralle Honkala Rno: 2/40 ja Kenttä Rno: 2/63 nimiset tilat Vähäsäskylän kylässä niillä olevine rakennuksineen ja irtaimistoineen sekä venevaja.

- Lahjoitettiin Säskylän Maalaisseuralle Säskylän suojeluskunnan osuus Lottala-nimisestä tilasta Isosäskylän kylässä sekä sen yhteydessä olevasta kahvilarakennuksesta, vuokraoikeudesta ja kalustosta, sillä ehdolla, että kahvila luovutetaan Maalaisseurannaisosaston käyttöön.

-Käteisvaroista lahjoitettiin 25 000 markkaa Säskylän Maalaisseuralle.

- Lahjoitettiin Säkyylän vapaaehtoiselle palokunnalle Eenokki Rno: 7/33 ja Kenttä Rno: 3/10 -nimiset tilat Isosäkyylän kylässä niillä olevine rakennuksineen ja Eenokin tonttimaan vuokraoikeus rakennuksineen sekä rahaa 25 000 markkaa.
- Lahjoitettiin Säkyylän Aseveljet ry:lle 50 000 markkaa.
- Myönnettiin piirin komentajalle koottavaan muistolahjaan 500 markkaa.

Suojeluskuntapiirit saivat jo 4.11.1944 määräyksen, että ne muuttuvat sotilaspiireiksi. Erityinen pulma muodostui suojeluskunnan hallussa olleiden taisteluvälineiden luovuttamisesta. Salaisena tehtävänä oli armeijan varusteiden hajasijoittaminen pitkin maakuntaa mahdollista sissisodankäyntiä varten. Toimintaa alettiin myöhemmin kutsua asekatkennäksi. Säkyylässä kätkentään suhtauduttiin varauksellisesti, mutta suostuttiin osallistumaan siihen. Yksityiset kätkijät hoitivat tehtävänsä toisistaan paljonkaan tietämättä.

4 Lotta Svärd

Lotta Svärd oli vuosina 1920–1944 toiminut suomalainen naisten vapaaehtoisuuteen pohjautuva maanpuolustustyön tukijärjestö. Järjestö perustettiin tukemaan suojeluskuntia.⁵ Lotta Svärd -järjestössä oli jäseniä yli 240 000 vuonna 1944. Väestömäärään suhteutettuna se oli aikanaan maailman suurin naisten vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö.

Sotavuosien 1939–1944 aikana lotat toimivat lukuisissa erityyppisissä maanpuolustusta tukevissa toimissa ja vapauttivat noin 25 000 miestä sotilaallisiin tehtäviin. Järjestö lakkautettiin Moskovan välirauhan ehtojen perusteella liittoutuneiden valvontakomission vaatimuksesta vuonna 1944.⁶

⁵ Wikipedia.

⁶ Wikipedia.

Lotta Svärd -järjestön toiminta pohjautui vapaussodan valkoisten joukkojen suojeluskuntien piiriin muodostuneeseen naisten vapaaehtoiseen toimintaan. Aluksi toiminta oli pienimuotoista, ensimmäiset suojeluskuntia avustaneet naisryhmät keskittyivät lähinnä näiden kokoontumisten kahvittamiseen ja muonittamiseen, mutta sodan päätyttyä toiminta sai järjestelmällisempiä muotoja, kun suojeluskuntien ylipäällikkö määräsi 29.8.1919 perustettavaksi suojeluskuntien yhteyteen Lotta Svärd -naisyhdistyksiä. Yhdistykset olivat paikallisia, ja ne kuuluivat paikallisen suojeluskunnan esikuntaan. Tehtävänä oli auttaa suojeluskuntien varusteiden ja esimerkiksi lääkintätarpeiden valmistuksessa, kerätä varoja avustustoimintaan ja toimia liikekannallepanon aikana lääkintä- ja huoltoapuna.

Suojeluskuntien yliesikunta pyrki määrätietoisesti eriyttämään naistoiminnan omaksi organisaatiokseen. Tammikuussa 1921 ylipäällikkö määräsi Lotta Svärd -yhdistysten keskusjohtokunnalle väliaikaisen puheenjohtajan, ja annetussa päiväkäskyssä todettiin Lotta Svärd -paikallisyhdistysten toimivan oman keskusjohtonsa alaisena, eivätkä paikallisten suojeluskuntien osana. Lotta Svärd toimi siis itsenäisenä järjestönä, hallinnon puolesta suojeluskunnista erillään. Toisin kuin suojeluskuntajärjestö, se ei ollut erityiseen lakiin perustunut julkisoikeudellinen järjestö, vaan juridisesti se oli tavallinen rekisteröity yhdistys. Järjestö pysyi kuitenkin Suojeluskuntain ylipäällikön valvonnan alaisena, ja niin sanotut toimivat jäsenet tekivät kirjallisen sopimuksen seurata suojeluskuntaa liikekannallepanotilanteessa. Hallinnon eriyttämisestä huolimatta uudistus tiivistä entisestään Lotta Svärdin ja suojeluskuntain yhteistyötä.⁷

Järjestöön kuului vain naisia, ja lottatyö oli vapaaehtoista. Vuonna 1920 alkoi näyttää siltä, että Lotta Svärd -yhdistykset tarvitsivat oman ja itsenäisen keskusjohton. Rekisteriin valtakunnallinen Lotta Svärd -yhdistys merkittiin 9. 9.1920. Nimen järjestö sai Runebergin Vänrikki Stoolin tarinoiden runosta *Lotta Svärd*.

Lotta Svärdin tehtävät oli ryhmitelty jaostoittain: lääkintäjaosto, muonitusjaosto, varusjaosto, toimisto- ja viestijaosto, keräys- ja kansliajaosto sekä kenttälotat. Jokainen

⁷ Wikipedia.

lotta kuului vähintään yhteen jaostoon. Vuoden 1941 vuosikokouksessa eri jaostojen tehtävät määriteltiin yksityiskohtaisesti.

Pikkulotat olivat 8–16-vuotiaita tyttöjä. Vuonna 1931 nuorisotyötä varten perustettiin tyttöosasto, ja siihen saivat vanhempiensa suostumuksella liittyä kahdeksan vuotta täyttäneet. Tyttöosastoja oli vuonna 1935 jo 512 kappaletta ja niissä 13 066 pikkulottaa. Lottatyttöjen oma merkki oli heraldinen ruusu. Pikkulotille järjestettiin erilaisia kursseja ja opetettiin isänmaallisuutta. He osallistuivat erilaisiin töihin aikuisten lottien kanssa.

Pikkulotat joutuivat sotavuosina nuoresta iästään huolimatta varsin vaativiin tehtäviin ja työskentelivät esim. sairaaloissa ja kanttiineissa sekä auttoivat varusjaoston lottia. Pikkulottia alettiin nimittää lottatyttöiksi jatkosodan aikana vuonna 1943, koska pikkulottanimi ei enää kuvannut sitä vastuullista työtä, jota nämä nuoret tekivät. Lottatyttöjä oli vuoden 1943 lopulla 48 858. Lottatyttöjen toiminta päättyi yhtä aikaa Lotta Svärd ry:n kanssa. Järjestössä oli tuolloin 52 000 lottatyttöä eli alle 17-vuotiaista jäsentä.

Lottien tarkoituksena oli sotien aikana 1939–1944 avustaa sotilaita tai vapauttaa miehiä sotilaiksi muista tehtävistä. Talvi- ja jatkosodan aikana oli koko ajan keskimäärin 13 000 lottaa armeijan apuna sotatoimialueella. Kotirintamatehtävissä työskenteli päätoimisesti noin 50 000 lottaa. Lisäksi 100 000 lottaa toimi apulaisina oman työnsä ohessa. Lottien toiminta oli Lotta Svärd -järjestön periaatteiden mukaisesti aseetonta. Joillakin lotilla saattoi olla mukanaan oma käsiase, mutta lottia jopa kotiutettiin, mikäli selvisi, että he olivat harjoitelleet aseenkäyttöä. Aseiden käyttöön ei missään vaiheessa tullut tarvetta.⁸

5 Säkylän Lotta Svärd

Valkoisten tultua Säkylään 19.4.1918 avustivat paikkakunnan naiset heitä muonittaen ja vaatettaen. Yhteinen muonituspaikka oli kirkonkylän kansakoulu. Koulun opettaja **Hilda Auramo** toimi ponnekkaana johtajana neuvoen ja innostaen paikkakunnan naisia. Kesällä

⁸ Wikipedia.

aloitettiin myös pitää ompeluseuraa, jossa valmistettiin suojeluskuntalaisille alusvaatteita, sukkia ja vaatteita.

Työ oli vielä tuolloin järjestäytymätöntä. Huomattiinkin tarpeelliseksi perustaa Säkylässä naisjärjestö suojeluskunnan työn avuksi. Opettaja Auramon kutsumana kokoonnuttiin 17.2.1920 Honkalaan tästä keskustelemaan. Kokouksen päätteeksi perustettiin Lotta Svärd -yhdistyksen Säkyvän osasto. Jäseniksi kirjoittautui heti useita naisia. Varsinaista jäsenmäärää ei ole kirjattu ensimmäisiltä vuosilta. 1920-luvun lopulla jäseniä oli 118, toimivia 97.

Yhdistyksen säännöiksi hyväksyttiin silloisen Porin piirin säännöt. Yhdistyksen jäsenten alimmaksi iäksi päätettiin 15 vuotta. Mainittakoon, että lottien keskusjärjestö perustettiin vasta 22.3.1921.

Jo perustavassa kokouksessa jakauduttiin saniteetti-(lääkintä), vaatetus-, muonitus- ja huvi- ja keräysjaostoihin. Lääkintäjaosto valmisti mm. sidetarpeita. Muonitusjaosto valmisti harjoituspäivinä ruuan sekä huolehti ravintolasta sekä omissa että suojeluskunnan tilaisuuksissa. Varusjaoston tehtävänä oli valmistaa suojeluskuntalaisille mm. selkäreppuja ja patruunapusseja. Lisäksi mainitaan, että omaan varastoon on jaosto ommellut selkälaukkuja. Keräysjaosto keräsi taloista harjoituspäiville ja erilaisiin tilaisuuksiin ruokatarvikkeita, kuten myös Joulu Lotta -lehden, Valkoisen kirjan ja Lotta Svärd -lehden tilauksia. Keräysjaoston yhteydessä toimi ohjelma- ja koristelutoimikunta, jonka tehtävänä oli iltamien ja juhlatilaisuuksien ohjelman järjestäminen ja juhlapaikan koristaminen.

Erilaisia juhlia, iltamia, arpajaisia ja urheilutapahtumia järjestettiin yhdessä suojeluskunnan kanssa. Varsinkin arpajaisten järjestämisessä lotilla oli merkittävä osuus. Varsinaisen lottatyön ulkopuolella järjestettiin ravintola kaikkiiin Honkalassa pidettyihin tilaisuuksiin siitä asti, kun Honkala tuli suojeluskunnan omistukseen. Muihinkin tilaisuuksiin Säkyvän lotat järjestivät muonitusta ja tarjoilua, kuten Satakunnan maatalousjuhliin vuonna 1929.

Useana vuonna pantiin toimeen yleinen keräys sotilaiden joululahjoja varten. Säskylän Lotta-yhdistys tuki suojeluskuntaa monella eri tavalla. Esimerkiksi 1920-luvun alkupuolella yhdistys lahjoitti suojeluskunnalle viisi uutta sotilaskivääriä. Lisäksi lotat keräsivät suojeluskunnille varoja uusien kiväärinpiippujen hankkimista varten, mistä sanonta ”lotta-piippu” on peräisin.

Säskylän Lotta Svärd -yhdistyksen johtokunnan kokouksessa 3.1. 1936 päätettiin perustaa Lotta-kahvila. Huoneisto kahvilan perustamisesta vuokrattiin juuri valmistuneesta Reunasen liiketalosta Isokylässä. Liiketalosta yhdistys vuokrasi kaksi huoneistoa ja yhdisti ne. Kahvilan valmistuminen eteni nopeasti. Kokouspaikaksi on pöytäkirjaan 8.2.1936 merkitty jo Lotta-kahvila.

Kahvila perustettiin sopivaan aikaan, ja siitä tuli heti suosittu kokoontumispaikka. Se oli myös taloudellisesti onnistunut yritys, niin onnistunut, että suojeluskunta kiinnitti asiaan huomiota. Suojeluskunnan esikuntakin alkoi pitää kokouksiaan kahvilassa. Silloin alettiin suunnitella oman laajemman kahvilakiinteistön rakentamista, missä myös suojeluskunta olisi osakkaana.

Itse Lotta-kahvilan perustaminen on mainittu aikaisemmin Säskylän suojeluskunta -osiossa. Kleemolan perikunnalta oli saatu lahjoituksena tontti, ja rakennus oli tullut maksamaan 222 000 markkaa. Vaikka Lotta-kahvila oli juuri perustettu ja hankkeen kustannukset olivat olleet mittavat, lotat lahjoittivat 19.4.1937 kokouksessa suojeluskunnalle 10 000 markkaa ja kahvilan avajaisissa lahjoittivat Säskylän torvisoittokunnalle 2 000 markkaa. Kahvilarakennuksen rahoittamiseksi pidettiin suojeluskunnan kanssa myös yhteiset arpajaiset juhannuksena. Arpajaisten puhdas tuotto oli 28 896 markkaa.

Talvisodan kynnyksellä Säskylän lotat suorittivat varainkeräystä linnoitustöitä varten. Jo aikaisemmin suojeluskunta-osiossa mainittuihin armeijan varustautumisiin liittyviin keräyksiin lotat osallistuivat ahkerasti ja olivat keskeisissä rooleissa evakkojen

huoltamisessa ja majoittamisessa. Ilmavalvonta ja puhelinpäivystys lienee ollut kokonaan lottien tehtävänä.

Kun suojeluskunnan rahavarat alkoivat vähentyä kasvavien sotaponnistelujen myötä, lotat lahjoittivat heille 10 000 markkaa. Lisäksi lottien järjestämä listakeräys tuotti 50 000 markkaa.

Lotat osallistuivat suojeluskunnan ohella myös sankarihautajaisten järjestelyihin. Niin sanottuun henkiseen huoltoon kuului lisäksi, että lotat ja suojeluskunta sopivat kevään aikana sankarihautojen kunnossapidosta sekä sotainvalidien ja -leskien perheiden avustamisesta.

Säkylän Lotta Svärd -yhdistyksen jäsenmäärä kasvoi tasaisesti ennen talvisotaa. Vuonna 1938 jäseniä oli 162. Talvisodan kynnyksellä ja talvisodan aikana jäsenmäärä kasvoi nopeasti maanpuolustustahdon voimistuessa. Vuonna 1940 jäseniä olikin jo 219.

Kuten vuosikertomuksesta ilmenee, Säkylään tammikuussa 1940 perustettu lentotukikohta aiheutti lotille paljon tehtäviä. Lotat järjestivät paikkakunnalle sijoitetun tukikohdan muonituksen. Ompeluilloissa, joita pidettiin joka viikko, valmistettiin miehistölle alusvaatteita, sukia, käsineitä, päähineitä yms. Sen lisäksi varustusjaosto valmisti selkäreppuja, joista osa lahjoitettiin suoraan tukikohdan miehistölle ja suojeluskunnalle, osa jäi lottien käyttöön ja suurin osa myytiin jopa Köyliöön ja Honkilahteen asti. Lumipukuja tehtiin suojeluskunnalle 55 kpl.

Lisäksi valmistettiin laivueelle lumivaippoja 130 kpl, käsivarsinauhoja 40 kpl ja lentokoneen peitteitä 45 kpl. Myös pyykin pesu ja varusteiden korjaus viikottain tuli jaoston huoleksi. Alusvaatteet korjattiin yleensä kotityönä, mutta puvut ryhmätöinä.

Enimmillään jäsenmäärä Säkylän paikallisosastossa oli vuonna 1941 (230).

Välirauhan aikana ja jatkosodan aikana lottien toiminta oli samankaltaista kuin talvisodassa. Sota-ajan keräyksille annettiin erikoisia nimiä, jotta ne paremmin huomioitaisiin: mm. ”Kotirintaman kevätkeräys”, jolla kerättiin villa- ja puuvillalumppua

armeijan tarpeita varten. Lisäksi kerättiin ainakin rautaa, peltiä ja kumia. Kerääjiä kannustettiin esittelemällä saavutuksistaan näyttävästi, kuten paikallislehdessä on kerrottu: ”Lopulliset tulokset maanpuolustuksen kumi- ja metallikeräyksestä: Säköylä 21:s, asukasta kohden metallia 624 grammaa ja kumia 577 grammaa, yhteensä 1339 grammaa.”

Rintama-alueelle tehtiin kotiseutuvierailuja. Pääosin lotat ja suojeluskunta evästivät nämä vierailut. He veivät mennessään mm. niin runsaasti perunoita, että niitä riitti pioneeripataljoonan kuulumattomillekin oleville säköyläläisille.

Joulupaketteja pyrittiin jakamaan rintamajoukoille joka vuosi.

Vuosikertomuksessa vuodelta 1943 mainitaan mm:

”Säköylän paikallisosasto on edelleen huolehtinut suojeluskunnan muonittamisesta. Paikallisosaston jäseniä on jatkuvasti ollut komennuksilla maanpuolustukselle tärkeissä tehtävissä. Arvokasta ja tuloksellista työtä on tehty suoritettaessa monia vaivoja kysyviä keräyksiä ja lähetettäessä niin tunnetuille kuin tuntemattomillekin sotilaille joululahja- ynnä muita paketteja. Lotta-kahvila on edelleen ollut isänmaallisen väestön kokous- ja kokoontumispaikka lottien ja suojeluskunnan yhteisenä liikeyrityksenä tukien tehokkaasti suojeluskunnan ja maanpuolustustoimintaa.”

Lotta-kahvila toimi ja tuotti myös sota-aikana. Esimerkiksi suojeluskunnalle lahjoitettiin 25 000 markkaa elokuun lopulla 1944.

Marraskuun puoliväliin 1944 tultaessa valvontakomissio alkoi vaatia myös Lotta Svärd -järjestön lakkauttamista alaosastoineen, koska se oli läheisessä yhteistyössä suojeluskunnan kanssa. Säköylän osaston johtokunnan viimeinen kokous oli 16.11.1944. Osaston lakkauttaminen oli jo tuolloin tiedossa, ja johtokunta teki yleiselle kokoukselle ehdotuksen omaisuusjärjestelyistä. Omassa kokouksessaan se jo päätti lahjoittaa osaston varoista invalideille ja sotaorvoille 10 000 markkaa. Vielä samana päivänä pidettiin lottien yleinen kokous Kyllösellä.

Tehtiin seuraavat päätökset:

- Piano ja lottien osuus kahvilasta lahjoitetaan heti Maalaisseuran naisosastolle.
- Lahjoitettiin Mannerheimin lastensuojelujärjestölle 16 000 markan obligaatiot sekä kahvilan kassasta 13 000 markkaa.
- Lahjoitettiin sankaripatsasrahastoon 10 000 markkaa.
- Kotiutuville lotille lahjoitettiin kullekin 1 000 markkaa. He olivat Aune Esko, Suoma Moisio, Sylvi Koski, Saara Ahonen, Vieno Mikkonen, Katri Kulmanen ja Lahja Simola.
- Lahjoitettiin Mannerheimin lastensuojeluliiton Säkylän osastolle 7 000 markkaa.

6. Yhteenveto

Satakunnan piirijärjestön vireän toiminnan ansiosta Säkylänkin paikallisjärjestöt kuten muutkin alueen paikallisjärjestöt perustettiin hyvissä ajoin ennen vapaussotaa. Toiminta järjestettiin maalaisseurojen, urheiluseurojen ja palokuntien yhteydessä, koska se oli pidettävä salassa.

Säkylän suojeluskunta perustettiin aikanaan pitäjän maanviljelijöiden toimesta. Heidän ajatuksenaan oli lähinnä turvata elintarvikkeiden tuottajille työrauha. Alku oli hankalaa, sillä punaiset hallinnoivat koko aluetta, ja aktiiviset suojeluskuntalaiset joutuivat lähtemään kotoaan liittyäkseen valkoiseen armeijaan. Säkylän suojeluskunnan miehet olivat toimeliaita, mistä kertoo sekin, että suojeluskunta itse asiassa perustettiin kolme kertaa, ja heti paikkakunnan vapauduttua punaisten hallinnasta, suojeluskunta ryhtyi toimiin alueen rauhoittamiseksi.

Sekä Säkylän suojeluskunta että Lotta Svärd -järjestön paikallisosasto olivat itsenäisyyden alussa keskeisessä roolissa paikkakunnan maanpuolustus-, harrastus-, valistus- ja urheilutoiminnoissa. Järjestöt loivat hyvät puitteet toimintaan näissä asioissa, kouluttivat

toimijoita ohjaamaan harjoituksia, järjestivät kilpailuja, arpajaisia, iltamia, erilaisia juhlia ja esitelmiä. Oikeastaan miltei koko paikkakunnan sivistystoiminta oli näiden kahden järjestön organisoimaa.

Honkala, ampumarata, urheilukenttä, Lotta-kahvila ja Eenokki olivat järjestöjen hankkeita, joita koko alueen väki pääsi käyttämään.

Sotaan valmistautumisessa Säskylän suojeluskunnalla ja Lotta Svärd -järjestöllä oli suuri merkitys. Liikekannallepanossa, maanpuolustukseen liittyvissä keräyksissä, perustettavien joukkojen ja evakkojen huollossa yms. järjestöt olivat keskeisessä asemassa.

Suojeluskuntaan kuuluneet miehet olivat hyvin varustettuja. Heillä oli omat kiväärit ja lukuisten harjoitusten myötä he olivat hyviä ampumaan. Muutkin sotilaalliset taidot olivat korkeaa tasoa. Monet suojeluskuntaan kuuluneet olivat kenttäarmeijassa johtajatehtävissä.

Lotilla oli suuri merkitys kotirintamaan ja monenlaisissa huoltoon liittyvissä tehtävissä. He pitivät yllä mm. puhelinkeskusta ja vastasivat oikeastaan kokonaan alueen ilmavalvonnasta. Yhdessä suojeluskunnan kanssa he vastasivat myös ns. henkisestä huollosta, johon kuului mm. sankarihautajaisten järjestäminen, sotainvalidien ja sotaeskiäisten perheiden huolto sekä rintamalle toimitettavien tervehdysten ja pakettien lähettäminen.

Syyskuussa 1944 solmittuun välirauhansopimukseen vedoten valvontakomissio vaati valtioneuvoston lakkauttamaan sekä suojeluskunnan että Lotta Svärd -järjestön ja järjestöjen varat luovutettaviksi valtiolle. Kummatkin järjestöt halusivat kuitenkin luovuttaa varansa maanpuolustukselle myötämielisille yhdistyksille ja säätiöille. Näin toimivat myös paikallisyhdistykset.

Suojeluskunnat osallistuivat armeijan ohella myös asekatkentää mahdollista sissisotaa silmällä pitäen. Alun epäroivän suhtautumisesta huolimatta myös Säskylän suojeluskuntaan kuuluvat miehet tähän osallistuivat.

Lakkauttamisen jälkeen entiset suojeluskuntalaiset ja lotat jatkoivat työtään erilaisissa yhteisöissä pyrkien edistämään maanpuolustusta.

Suojeluskunnan ja Lotta Svärd -järjestön ansiokkaasta työstä vaiettiin sotien jälkeen yli 40 vuotta. Järjestöjen toiminnan osuus ja arvo maanpuolustuksessa alkoi kuitenkin lopulta tulla esiin eri yhteyksissä 1980-luvun puolivälistä lähtien. Mm. lottien ja Lotta Svärd -järjestön merkitys sai valtiovallankin täyden tunnustuksen vuosien 1991 ja 2001 Finlandiatalossa pidetyissä tilaisuuksissa.

Lähteet:

- Lotta Svärd Säkylän paikallisosaston käytössäni olevat pöytäkirjat
- Lotta Svärd Säkylän paikallisosaston käytössäni olevat toimintakertomukset
- Mäkelä Erkki, kirja Hajasijoitusta Säkylässä vuodelta 2007
- Mäkelä Erkki, kirja Suojeluskunta Säkylässä vuodelta 1994
- Säkylän suojeluskunnan käytössäni olevat pöytäkirjat
- Säkylän suojeluskunnan käytössäni olevat toimintakertomukset
- Säkylän Talvi- ja jatkosotamuseon aiheeseen liittyvät lehtileikkeet
- Tampereen Suojeluskunta- ja Lottamuseon käytössäni oleva materiaali
- Wikipedia

Liitteet:

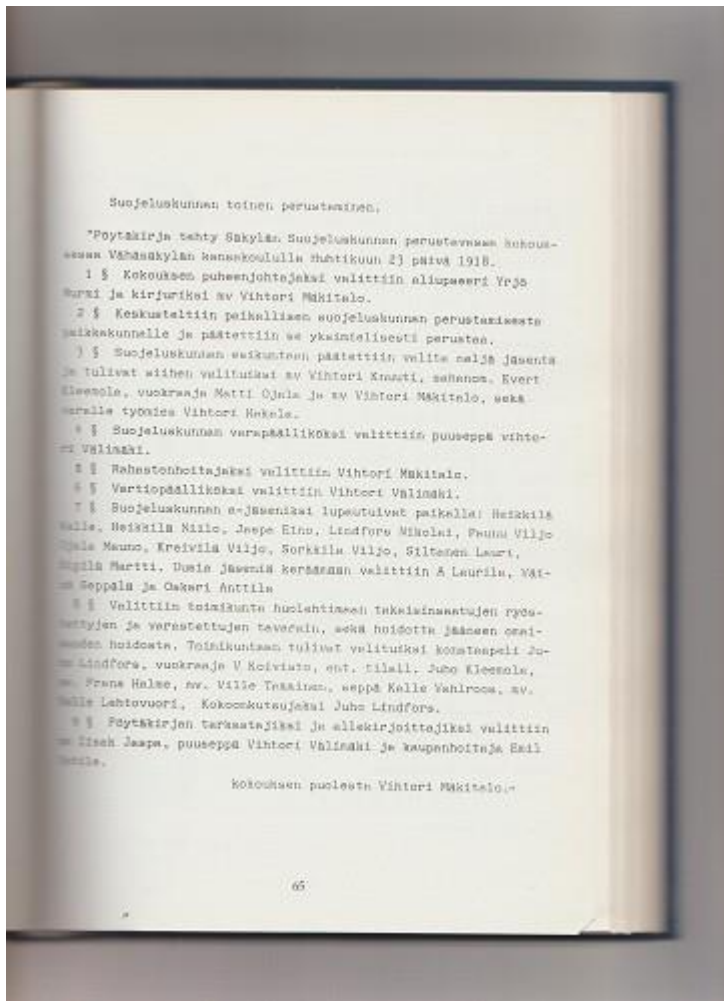
Liite 1: Säskylän suojeluskunnan jäsenet 1917 *Suojeluskunta Säskylässä* -kirjan mukaan.

Liite

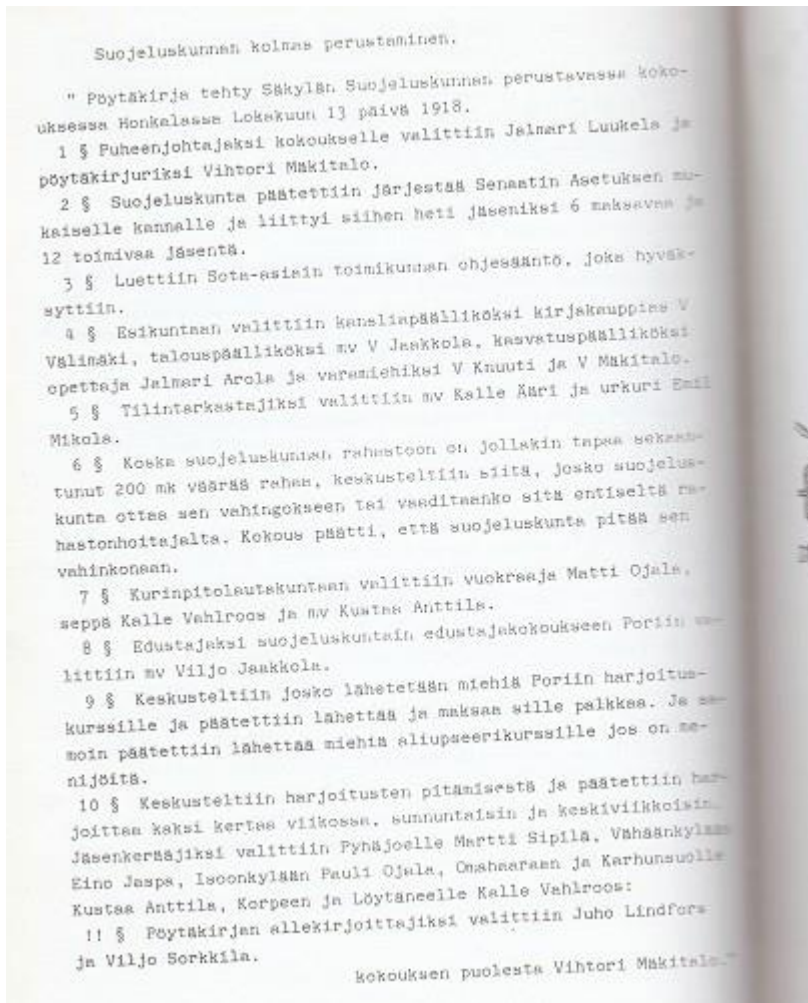
Kun Säskylän suojeluskunta perustettiin syyskuun alussa 1917, niin siihen liittyi heti 40 jäsentä. Valtaosa heistä löytyy allaolevasta luettelosta.

Filppula Kalle	Vuori Lauri	Mäkelä Vilho
Mattila Frans	Moisio Vihtori	Hulmi Väinö
Ääri Kalle	Männistö Arttu	Ketoseppälä Oskari
Mäkitalo Vihtori	Mikola Eemil	Filppula Vihtori
Jaakkola Frans	Jaspa Eino	Seppä Nikolai
Kruuti Vihtori	Uotila Eemil	Vätti Frans
Kleemola Eevert	Lehtovuori Kalle	Vainioketola Heikki
Ojala Matti	Laurila Einar	Kreivilä Viljo
Hakala Vihtori	Antti Oskar	Halme Frans
Vätti Vihtori	Hakala Frans	Tamminen Ville
Luukela Jalmari	Raitanen Vihtori	Jaspa Iisakki
Antti Vihtori	Vahala Selim	Ojala Kalle
Jaakkola Viljo	Louhi Matti	Sorkkila Eemil
Perttula Lauri	Kleemola Väinö	Ketola Unto
Sorkkila Väinö	Loise Juho	Koivisto Vihtori
Ojala Arvo	Heinilä Eemil	Lindfors Juho
Ojala Pauli	Anttila Kustaa	

Liite 2: Suojeluskunnan toinen perustaminen

Liite 3: Suojeluskunnan kolmas perustaminen *Suojeluskunta Säköylässä* –kirjan mukaan.

Liite 4: Asekätkentä Säkylässä.

Löytyneet varusteet

Seuraavassa luettelossa Säkylässä tehtyjen eri takavarikkojen aika, paikka ja tarvikkeet. Lisäksi arviot tarvikkeitten arvon huononemisesta kätkemän yhteydessä. Kierola on melkein poikkeuksetta tehnyt suuremmat arviot kuin tavarat varikolla vastaanottanut ammattisotilas. Kyseiset tiedot on poimittu oikeuden päätöksistä.

1. 4.1.1946 Mäkitalon puimahuoneen lattian alta 46 kpl erimallisia sotilaskiväärejä joitten kunto huono. Tyrvään keskusvarikko 3:n arvion mukaan vain 10 kiväärin arvo oli laskenut.
2. 21.6.1946 Mattilan kaksikerroksisesta talousrakennuksesta kuivasta paikasta 27 kivääriä, 15000 konepistoolin patruunaa irrallisina ja samoin 300 kpl kiväärinpatruunoita. Kunto hyvä. Varikon arvio sama.
3. 21.6.1946 Pakulan peltoon kuopatut 1 konepistooli sekä 2 lipasta, 1 kivääri sekä 3000 konepistoolin patruunaa. Kunto huono. Varikon arvion mukaan kunto laskenut 5 prosenttia.
4. 21.6.1946 Mäkitalon sikalan virtsakaivosta 11000 kpl konepistoolin patruunoita. Tallin lattian alta yksi suujarrullinen konepistooli ja kaksi lipasta. Kunto heikko. Varikon arvion mukaan konepistoolille 5 prosentin alennus. Ampumatarvikkeille ei alennusta.
5. 13.4.1946 Pakulan metsään kuoppaamia panssarimiinoja 32 kpl sekä sytyttimiä 27 kpl. Miinojen kuori ruostunut. Pioneerivarikko 5:n arvio: alennus 5 prosenttia.
6. 26.6.1946 Eelan metsään kuoppaamat 15 kivääriä, yksi suomalainen konepistooli, yksi venäläinen konepistooli sekä 5 laatikkoa konepistoolin patruunoita (11000 kpl), joista yksi laatikko venäläisiä patruunoita. Osa aseista ruostunut. Varikon arvio: 15 prosentin alennus.
7. 27.6.1946 Väinö Vanha-Perttulan järveen upottamat konepistoolin patruunat noin 17000 kpl. Laatikot homeessa. Varikon arvio: ei vahinkoa.

Päivämäärät ovat vain osaksi oikein. Tähän voidaan jatkoksi lisätä tutkijain muualta kirjaamia tietoja. Köyliötä koskevat tiedot ovat siitä kuljetuksesta, joka suoritettiin ensimmäiseksi.

Yhteiskunnan varainkäsittely 1919
Tulot ja menot yhteensä 1.000.000

Reservillä on käytetty varainkäsittelyä 10.000.000
Tulot ja menot yhteensä 7.000.000
Korkeimman oikeuden päätös 1.000.000

Yhteiskunnan varainkäsittelyä on käytetty
Tulot ja menot yhteensä 10.000.000
Tulot ja menot yhteensä 7.000.000
Korkeimman oikeuden päätös 1.000.000

Yhteiskunnan varainkäsittelyä on käytetty
Tulot ja menot yhteensä 10.000.000
Tulot ja menot yhteensä 7.000.000
Korkeimman oikeuden päätös 1.000.000

Yhteiskunnan varainkäsittelyä on käytetty
Tulot ja menot yhteensä 10.000.000
Tulot ja menot yhteensä 7.000.000
Korkeimman oikeuden päätös 1.000.000

Yhteiskunnan varainkäsittelyä on käytetty
Tulot ja menot yhteensä 10.000.000
Tulot ja menot yhteensä 7.000.000
Korkeimman oikeuden päätös 1.000.000

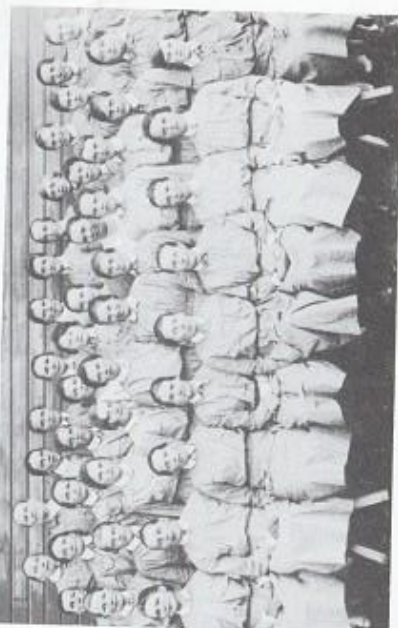
Yhteiskunnan varainkäsittelyä on käytetty
Tulot ja menot yhteensä 10.000.000
Tulot ja menot yhteensä 7.000.000
Korkeimman oikeuden päätös 1.000.000

Yhteiskunnan varainkäsittelyä on käytetty
Tulot ja menot yhteensä 10.000.000
Tulot ja menot yhteensä 7.000.000
Korkeimman oikeuden päätös 1.000.000

Liite 7: Valokuvia

Suojoluokkalaiteista vu. 1919 - 20 vuorokaudessa.

Lottia 1920-luvun loppupuolella.

Pikkulottia, henkilöt vasemmalta, yläriivi: Hilja Uusimies, Aili Mäkelä, Sabina Mattila, Teini Arltug, Kyllikki Eskola, Aini Mäkelä, keskir. Aini Jasso, Kerttu Loise, Tuomi Sirola, Aida Louhi, Lea Ojala, Kaisa Kaikkonen, alar. Aini Uusimies, Kerttu Reko, Aude Loise, Elsi Virjonen, Helena Jospa ja Helvi Kiveli.

Poikasestolaisia Repossaressa 1932, Vasemmalta: A. Koski, O. Kyllönen, A. Jospa, A. Helminen, E. Jospa, K. Koski, H. Mäntyranta, A. Ojaka ja M. Mäkitalo.

Liite 8: Sopimuskirja Lotta Svärd järjestön perustamisesta Säskylään.

